

ANY IV.

Barcelona 17 de Juny de 1894.

NUM. 24.

EFEMÉRIDES CATALANES

JUNY—DIA 17.

1453. Es consagrada per lo Rdm. Fra Llorens, bisbe de Terranova, la artística esglesia parroquial de Santa Maria del Pi, bell monument del art ogival que compta una llarga historia de bons recorts de prodigis obrats per la misericordia divina d'una manera especial ja per medi de aquella santa Espina que s'hi venera y es una de tantes que atormentaren la testa del Salvador, y en la persona d'un sens fi de malalts qui foren curats miraculosament per la virtut especial que havia concedit lo Senyor á son fidel servent lo Beat Joseph Oriol.

DIA 18.

1857. Es botat al aygua lo primer barco ab casco de ferro y máquina de vapor construida á Espanya. Medía aquesta embarcació 55 tonelades y tenia la força de 30 cavalls. «Montjuich» era son nom y á la casa constructora la Maquinista Terrestre y Marítima correspon la gloria d'haver donat á Barcelona un honor semblant.

DIA 19.

1543. En lo port d'aquesta matexa ciutat se realisa la prova oficial d'un mecanisme en virtut

del qual podrán les embarcacions creuar les aygues sens necessitat de remes ni veles. Consistia aquell artefacte colocat convenientment en aquella nau de 200 tonelades que s'anomenava Trinitat, en una caldera d'aygua bullenta que impulsava lo moviment giratori de dues rodes colocades una, á un y altre costat y l'empenyien en la direcció convenient. Son autor fou lo capitá En Blasco de Garay y fou dignament recompensat per l'emperador Carles V. qui presenciá aquell assaig que doná los mes bons resultats. Encar que no falta qui ho impugna, la opinió general es que aquell fet importa la gloria d'haver sigut en aquestes aygues del nostre mar hon se realisá la primera prova de la aplicació del vapor á la navegació.

DIA 20.

1538. Es recompensat ab lo títol de cavaller del Toisó d'Or, per l'emperador Carles V, lo noble y esforçat general de la marina espanyola, fill de Sant Feliu de Guíxols En Miquel de Bohera qui salvá la vida á dit monarca en lo seti d'Argel. La antiga colegiata de Santa Agna guarda les cendres del valeros marí militar.

DIA 21.

1443. Lo rey Alfons V. firma la carta per la que fá sabedors al veguer, concellers y prohoms

de la ciutat de Barcelona, com s'ha ajustat definitivament la pau entre ell y lo papa Eugeni IV per intercessió del cardenal Aguleya llegat apostòlich.

DIA 22.

1474. Joan II demana als concellers de Barcelona que treguen la bandera de Santa Eulària per anar contra lo rey de França Lluís XI qui pretén apoderarse del Rosselló, baix lo pretext de que 'l d' Aragó retarda satisferli la quantitat emmanllada ab motiu de la guerra que havia hagut de sostenir ab los catalans.

DIA 23.

1481. Los reys catòlics En Ferran d' Aragó y Na Isabel de Castella juren per si y sos successors la conservació dels furs y privilegis del Principat. Baix aquest jurament y no per lo matrimoni d' abdós prínceps quedaren unides la corona comtal de Barcelona y la royal de Castella; massa sabut es, que Catalunya no devia obediencia al monarca qui per endavant no s'hagués compromés á guardarne les seues franquises y llibertats.

RAMÓN N. COMAS.

LO CERVANTISME Á BARCELONA

(Continuació).

Fins al any 1882 no començà á veure la llum pública una traducció catalana complerta del Quixot y encara de la manera més modesta que darse puga. Son emprenedor fou D. Eduart Tàmaro y Fabricias, qui aprofitant la ocasió de formar part de la redacció del diari conservador *El Principado*, (que s'publicava á Barcelona) la donà á la estampa en qualitat de folletí. Sols se imprimí la primera part, dextant, á sa mort, manuscrita é inédita la segona. Aquesta darrera conserva en sa notable biblioteca nostre bon amic lo Sr. Bulbena y Tusell.

La traducció del senyor Tàmaro porta per títol *L'ingenios hidalgo Don Quixot de la Mancha* (Barcelona.—Cristófol Miró, 1882). Com á treball literari se presenta deficient, puix á més d' ésser son transllat massa literal y fet á correcuyta, hi sovintegen més que no deurien los castellanismes. N'hi haurá prou per donar mostra de lo que dihém fixantnos ab lo seu títol: *ingenios* en lloch de *enginyós*; *hidalgo*, que

may en català ha volgut dir rés; y *Mancha* que en bona ortografia catalana se llegeix *Manca*, com si 's tractés d' una dona á qui faltàs una mà.

Tenint en consideració que los folletins dels diaris no acostumen á guardarse, nos atrevím á pronosticar que la modesta traducció d' En Tàmaro, esdevindrà una de les edicions del Quixot més sollicitades pels coleccionadors, puix ara es ja molt limitat lo nombre d' exemplars complerts que se'n conexen.

La empresa, donchs, de traduhir al català tot lo Quixot no havia tingut éxit á despit dels assaigs. En estes circumstancies, y en lo any de 1891, vingué á donar compliment á tan honrosa tasca D. Antoni Bulbena y Tusell, publicant *L'enginyós cavaller Don Quixot de la Manxa* (Barcelona.—F. Altés, 1891). Complert y llau-saiger succés obtingué lo traductor, tant per la puritat y escelències del llenguatge y ortografia, quant per les equivalències dels modismes y refranys castellans. Ha estat en açó verament sortós y pràcticament ha desmentit la exageració ab que lo Doctor Sbarbi obrá al mantenir, en 1872, la tesis de la *Intraducibilidad del Quijote*, article que obtingué condigna resposta, en 1873, per D. Joseph Maria Asensio y qual contestació entossudí al senyor Sbarbi, qui, tornant en *los seus tretze*, motivá en 1876, tot un volúm de 350 planes del seu *Romancero general español*. En ell pretén que totes les traduccions del Quixot están plagades d' adulteracions perquè bonament era intraduhible. Molt poch dirém á fi de demostrar se prècipitá un xich al *tirar la primera pedra* en lo que respecte á sa traducció á la llengua catalana podia pertocar.

Espanyol de tantes llums com lo Senyor Sbarbi, bé sabria que existia á Espanya una llengua tan llatina com es la nostra, á la que s'podria traduhir, molt millor que á cap altra, la tan respectable obra.

La primera dificultat que lo Senyor Sbarbi presenta com intraduhible, es la expressió de Cervantes *vos soys el gato, el rato y el bellaco*, per la impossibilitat, diu ell, de conservar la consonant *a-o*. Ni es aquesta expressió de les mes essencials en la obra, ni menys es intraduhible en la llengua catalana. Aquesta si en veritat no té termenants en *o* no li'n manquen d' altres ab les que pòt obtenir idèntich resultat eufònic, segons lo Sr. Bulbena demostrá al traduhir la esmentada dicció per *vos sou lo gat, lo rat y el malvat*, com també *bellach*, si tant se vol. Sbarbi vol suposar que mostra altra expressió peliaguda quan diu que *desafia á cualquiera á que le traduza en otro idioma... estar en sus trece*, locució en català naturalíssima de traslladar,

puix *tretze son tretze* com també *estar* ó *quedarse en los seus tretze* son d' un us antiquíssim y frequent.

La naturalesa dels presents capítols no 'ns permeten esténdrens mes en aytals consideracions sobre la tesis del Sr. Sbarbi comparada ab la traducció del Sr. Bulbena. Açó no vol dir que aquest, com qualsevulla altre traductor, no haja tingut de vèncer moltes dificultats, puix no son petites la versió exacta dels refranys, en la que tan poch ajuden nostres diccionaris.

Incansable en sa labor, lo prèdit Senyor Bulbena, està termenant (Maig de 1894) la estampació d' una nova edició catalana, qual títol es *Don Quixot de la Manxa abreviat á útil del jovent* (Barcelona. Fidel Giró). La enumeració del títol d' aquest treball indica lo propòsit de son compilador, ço es, resumir les aventures estalviant digresions y tot quant se separe massa del primordial plan de la novela. Esperám veurel obtenir un segón éxit ab aquest *Quixot abreviat* per qual propòsit lo felicítam coralment.

FRANCESC CARRERAS Y CANDI.

COSES DE GATS

(RELACIÓ EN PROVENÇAL PER PAULI GUIOLS)

Quan vaig ser destinat á Aix—fá cosa d' una vintena d' anys—aní á pendre allotjament ab ma família al Cosso Sant Lluís, en una axerida caseta vehina del Jardí Rambot, ahon trobarem per atzar, un bonich gat de pel blanch ab clapes negres. Teníam, allavores, un infantó d' un any, que 's deya Ferrán, qui s' estimava més entretenirse ab lo gat que ab les seves joguines; es que l' animaló, net y curiós com un anyell, era tot carinyós ab nostre menut y 'l festejava fentli continuament ses cabrioles y capgirells de gató. Lo nen li estirava la cua, li ficava 'ls dits dins dels ulls y de les orelles; may, vos ho ben asseguro, li havia donat la més petita esgarrapada. Desvetllantse al matí, l' infantó 'l cridava, y 'l xineta, responentli á sa faysó, era introduhit per la dida dins de la cambra, y ab un salt ja era dalt del breçol; y, desseguida tot rònronant ómplia de festetes al seu petit amich que li botejava, també ell á la seva manera.

Un dia, la família partí cap á Marsella pera passarhi les vacances de Pasqua; jo haguí de quedarme á casa, á Aix; se em menaren ab ells lo

gat, naturalment, y 'l ficaren á dins d' un paner. Al aturarse lo tren á Mielo, vatua listo! Nostre gat espahordit per la fressa de la máquina, salta esbojarrat, per la finestreta y... adieu pinsans, va fugir! Allavores lo noyet se posá á somicar, y á plorar ab un desespero que ningú podia aconsolarlo; y la meva esposa, en sent que arribá á Marsella, m' escriguè desseguida aquell disgust. Més al entrar en ma petita vivenda ¿qué diréu que vaig trobarhi?

Lo meu gat, roncant tot arraulit damunt de una márrega. Casi no sabia que creure ó 'ls meus ulls, ó la carta que tenia encara á les mans.

Efectivament n' hi havia per quedarse admirat!... ¿Com ho havia fet, aquella extraordinaria bestia per venirsen, desde Mielo, ahon jamay havia estat, per camins desconeguts y entornarsen á la casa desde tan lluny? May m' ho he pogut acabar... Lo mateix succehí quan ho contí á la meva gent, á Marsella, ahon vaig conduhir immediatament lo gat, que 'l nen estava desficiós de no reveure. ¡Ah! hi va haverhi unes festes, quan los dos amiguets se retrobaren junts!

Passat algun temps, ja tornats á casa nostra, l' infantó caygué malalt d' una pulmonia, y al cap de vuyt dies, pobret! nos era prés d' aquest mon. Mentres li durá la malaltia, aquella pobra bestiola doná proves d' una grandesa y d' un carinyo admirables en sa raça. Ell també havia entés, que 'l seu pobre amich era ferit de mort, y en tot lo temps que 'l mal li durá fou impossible treurel d' aprop seu. Axís que 'l sentia plorar s' atançava y ses potes fines com de vellut les posava damunt les mans del nen abrasades per la febre y li acariciava ses descolorides galtones, que feya plorar. ¡Quan mes tart tot era acabat, aquella pobra bestiola afegint sos gemechs dolorosos á nostres llágrimes amargues, trencava lo cor! Y finalment quan se n' endugueren lo pobre nen dins sa caxeta per enterrarlo, lo gat fugí y no 'l vegerem mes.

Vint dies després de la mort del nostre hermos angelet, nos nasqué un altre infant, que ja es ara un galant minyó. Quan anarem á buscar lo breçol que dies abans havíam posat en un recó, trobarem á dins al pobret gat entrístit y aniquilat per la mort del pobret nen! La gent de

casa se végeren ab treballs pera reanimarlo, y lo que mes prompte 'l reviscolá fou lo veure en lo breçol un altre infant, que, com es de creure, degué ferli la ilusió de que 'l seu amiguèt havia tornat... Allavors, ne voléu de moxaynes, de alegroys y de demostracions d' amistat.

Donchs ara diguéu—los qui diuen que 'l gat es una mala bestia, que retira al tigre, que cal malfiarse de ses urpes, que saben ells? puix cal convenir ab lo exemple que acabo de contar que ab rahó lo gat fá rotllo entre los animals doméstichs, y ben segur que aquell qui sab tractar á les besties tal com se deu, sense inquietarles, aquestes sabrán tornarli ab reconexement y abnegació.

Per la traducció: FRANAR.

SOMNI D' INFANT

Quan ahir nit
prop lo meu llit
suaument cantaves,
mare del cor,
quina dolçor,
quin bó que 'm daves!

Sentint ton cant
jo aní somiant
coses divines:
com vol d' aucells,
angelets bells
m' han dut joguines;

Més, tot jugant,
m' han vist plorant;
—¿que 'm contristava?—
me han preguntat:
jo he contestat,
que t' anyorava!

Quan han fugit,
un, prop mon llit,
restava encara;
ell m' ha besat,
m' he despertat,
¡y eres tú, mare!

MANEL ROCAMORA.

MOVIMENT REGIONALISTA

Procés de Klausenburg.—En lo nombre passat resumirem les noticies mes importants fins á la fi de aquest procés, mes com la major part d' aquelles no-

ticies eren, segons fou advertit, d' origen húngar, y ara 'n tenim de millor font, creyém que fará pler á nostres lectors llegir la carta següent en que son contats més á la menuda y ab major afecte 'ls incidents d' un succés que ha de dur llarga cua y, provablement contribuir no poch al bon éxit dels diversos moviments de sentit regionalista que en lo mon actual se manifesten. Diu axís aquesta carta, enviada desde Klausenburg per un testimoni presencial de lo succehit:

«Lo procés polítich de Cluj (Klausenburg) acaba de finir, després de disset sessions; vaig á contarvos alguns detalls de les primeres audiencies, assenyalades per los esforços emérgichs dels acusats y de llurs advocats pera fer respectar son dret de contestar y de defensarse en llengua rumana.

En la segona sessió comença l' interrogatori dels acusats. Lo president baró de Szeukereszty se permet certes preguntes que la llei no autorisa, com, per exemple, quants fills tenen, de quants anys, etc. Los advocats y 'ls processats protesten d' aquest arbitrarisme.

Heusaquí d' altra part, un incident que posa de relleu fins á quin punt lo tribunal magyar ha sigut arbitrari, inconsequent ab ses propies decisions y desafortat. Havent los advocats parlat en llengua rumana fins á la segona sessió, lo Fiscal demana que se 'ls obligue á parlar magyar. Després de deliberar, lo tribunal acorda accedir á aquesta petició. Però, entre 'ls defensors, n' hi havia que no son advocats, y que, segons lo procediment especial pera la premsa á Hungría tenen lo dret de parlar en rumá. Aquests, per consegüent han sostingut lo seu dret; mes lo president los ha retirat la paraula, declarant que la decisió era igual pera tots. Los defensors advocats y los qui no ho son continuaren, no obstant, parlant rumá, y en la tercera audiencia, un d' ells, Muresiano, demaná al president que li digués sobre quina base de dret ell se trobava, puix que, ab tot y la decisió del tribunal, havia ell continuat parlant rumá sense que lo president toqués la campaneta. Insistí pera que 's prengués un nou acort y censurá durament la conducta contradictoria del tribunal. Lo president confós, per tota resposta alçá la sessió.

En aquesta mateixa audiencia l' advocat Amós Francu, defensor del president del partit nacional, esposá un descobriment de sensació. Cridá la atenció del tribunal sobre un folleto escrit y firmat per dos dels jurats, Bagdan y Gajzago, en que aquests senyors anomenen al Dr. Ratziu traydor á la patria y conspirador miserable. L' advocat Francu cita aquest passatge del folleto: «Ratziu, qui ha axecat sa ma criminal contra la patria, no 's pot escapar de la venjança.» Es evident, diu l' advocat, que tenim aquí jurats, qui tenen fixat á la avançada 'l seu veredicté; y formulá una forta protesta contra semblant situació, recusant als citats jurats. Després de deliberar, lo tribunal no solament

no va fer cabal de la recusació, sinó que á proposta d'un dels jurats, imposá al advocat Francu una forta munta, per haver fet una tan justa denuncia. Los advocats prou protestaren, lo president los hi retirá la paraula.

Dins d'aquestes condicions, la posició dels defensors se feya cada moment més difícil. Tingueren una reunió, y en la audiència següent declararen al president, que en vista de les muntres continues y restriccions del dret de la paraula, la defensa 'ls era absolutament impossible, y que, per tant, se veyen forçats á dexar al tribunal fins contra la voluntat dels seus clients.

Açó empitjorá no poch la causa pera 'ls acusats. Aquests demanaren al tribunal que 'l procés se sospengués fins que trobassen advocats, puix en procés de tanta importancia no podien pas quedar sense defensors. Lo tribunal no hi volgué saber res.

Lo procés aná endavant y 'l Fiscal pronunciá sa requisitoria, dibent que 'ls acusats cometeren ab lo Memorandum un acte de rebelió contra les lleys del pays, puix atacaren la unió de la Transylvania ab la Hungria, y demaná als jurats que *en nom de la idea del Estat nacional magyar*, declarés culpables als acusats.

Allavores lo president demaná als acusats que usessen de llur dret de defensa. Lo doctor Ratziu pronunciá la declaració, que estractarem en la ressenya de la altra setmana, la que produhí un efecte immens, sobre tot lo passatge en que digué que 'ls seus companys y ell no eren acusats sinó acusadors. Molts dels assistents ploraven, lo públich rumá va axecarse, aclamant llargament als acusats; los crits de: *Visca la Transylvania! Mori la tirania magyar!* ressonaven á cada moment.

Lo veredict de culpabilitat, y la sentència manifestant les penes imposades (nostres lectors n'están ja enterats), foren rebuts ab crits de *visca la llibertat! visca 'l Comité nacional!*

A la sortida del tribunal succehí una escena comovedora. La senyora Lucaciú, vingué á saludar son marit, lo doctor Lucaciú, un dels mes durament penats, y va dirli: *«Me tinch per ditxosa, perquè t'han honrat mes que als altres.»* Los estudiants que voltaven als condemnats, se descobriren, y prenent al cel per testimoni, juraren seguir lo seu exemple.

La premsa magyar ha combatut als rumans de totes maneres; ab burles grolleres, ab insults cruels, ab mentides. En cambi los diaris saxons de Transylvania, los de Serbia, los slovachs, los croates y 'ls txechs, sense diferencies de partit, han alabat unaniment la actitud dels acusats y han vist en la declaració del Dr. Ratziu la senyal d'una lluyta decisiva entre 'ls oprimits y 'ls opresors dins lo reyalme de la Corona de Sant Esteve.

Los advocats, obligats á renunciar á la defensa, havien preparat informes qui haurien molt allargat la durada del procés, y que es d'esperar que farán ara

estampar. Al present preparen una Memória que enviarán á tots los colegis d'avocats d'Europa pera mostrarlos la manera arbitraria y del tot oposada als principis jurídichs, com s'han conduhit los debats en lo procés del Memorandum.»

Fins aci la carta. Després han vingut d'aquelles terres altres noticies. Heus aquí les mes importants, telegrafades des de Bucarest, sens dubte perquè 'ls funcionaris húngars fiscalisen les comunicacions dels rumans é intercepten les que no 'ls plauen:

—Los estudiants rumans de Klausenburg van á ser objecte de persecucions per haverse entregat á demostracions en favor dels acusats quan se veyá 'l procés del Memorandum. 43 d'ells foren citats pera comparexer davant lo Rector de la Universitat á fi de declarar sobre una proclama y un manifest impresos y repartits al poble mentres durava 'l procés. Tots han comparegut ardidament davant del Rector, y han acceptat la entera responsabilitat dels seus actes.

En tots los punts importants de la Transylvania se constituïren comités de dones y de noyes ab l'objecte de coadjuvar á la lluyta per la llibertat del seu poble oprimit.

Lo dia 3, telegrafien de Bucarest que s'prepara un meeting monstre pera protestar contra les condemnes de Klausenburg. De totes les comarques han arribat delegats, pera assistirhi.

—Alguns diaris d'Italia han dit que 'l Imbriani té recullides firmes de sos companys en lo Parlament á fi de presentar á la cambra italiana una moció contra la sentència de Klausenburg, y pera manifestar les simpaties de la Italia envers los pobles rumans qui lluyten noblement per la defensa de llur independencia y de llur nacionalitat llatina. Diu que 80 diputats s'han adherit á aquest projecte.

Dilluns d'aquesta setmana fou celebrat en lo Camaril de la Mare de Deu de la Mercé 'l casament de nostre company y amich estimadíssim En Joaquím Rivera y Cuadrench ab la senyoreta Na Cassimira Rossich, filla d'una de les mes renomnades cases d'industrials de nostra terra. Doná als nuvis la benedició lo vell y benvolgut Rector de Sant Martí de Provençals, essentne testimonis los senyors Batlló, Alemany, Vintró, y Bonne-maison; y mentres que aquest y 'ls convidats (qui foren en curt nombre, per estar de dol la familia de la nuyia) anaven á besar les mans de la Mare de Deu, la Escolania de la iglesia cantá una hermosa Salve.

Lendema 'l novell matrimoni sortí cap á Montserrat, per anarsen, ab la benedició de la adorada Patrona de Catalunya, á seguir un llarch viatge per les provincies del Nort y per la Franca.

Mentres esperám lo seu feliç retorn, pregám á Nostre Senyor que sia pera nostre amich de la ánima penyora certa d'inacabables y santes satisfaccions la benedició que en llaç etern va unirlo á la que ha escullit per

companya de la vida, y que per ses qualitats y virtuts, y fins per les tradicions familiars, fa escayent parell ab qui per sos merexements y no comuns dots es generalment conegut, y tant com conegut estimat, sobre tot entre 'ls patricis catalanistes que no saben gayres companys com En Rivera.

En l'imperi Alemany hi ha una província que 'n diuen Slesvig; sos habitants, danesos d'origen y de cor, procuren conservar los atributs de sa patria natural, y com a un dels principals la llengua. Per molt temps fou prohibit l'us de ella en les representacions escèniques (com aci a Catalunya algun temps no molt llunyà); mes aquesta interdicció ha sigut llevada. Tenint açò en compte, arribaren dies endarrera a Hadersleben, població del citat territori, uns actors del teatre Real de Copenhague, la capital de Dinamarca, ab lo objecte de donarhi algunes funcions en llengua danesa. Mes ab tot y estar vigent la disposició aludida, encara no arribaren los actors a Hadersleben, que ja la policia 'ls cercà bronquina, rebent a no tardar gayre la notícia d'haver sigut donada contra d'ells una ordre d'expulsió del territori.

Com es natural los danesos del Slesvig s'han molt ofés de aquesta nova demostració dels propòsits unificadors y tirans del govern de la Prussia, y a les queixes d'ells fan chor los diaris de Dinamarca, que han anat plens de violents articles contra tal procediment, distingintse en aquesta campanya lo diari *Politiken*, qui diu que la orde d'expulsió es una disposició misèrable que enfondirà l'avench entre 'ls danesos y alemanys y encoratjarà a la població danesa del Slesvig a resistir contra la germanisació.

De Balaguer nos escriu un distingit company de causa, fentnos saber que están ja en la Governació de Lleyda, pendent d'aprovació, los Estatuts del Centre Catalanista d'aquella ciutat. Celebrám la noticia, y esperám veure aviat esbadellarse la associació patriòtica, ahon s'axaplugarán tots los balaguerins que, per damunt de tot interés temporal, estimen los grans interessos de la Patria catalana.

Llegim en nostre bon company *L' Aioli*:

Lo felibre Moricelly, qui acaba de morir a Marsella, ha fet en son testament una dexta de dos milions de franchs a sa ciutat nadiua Carpentras, y encara, además, una altra de quaranta mil franchs al hospital de la mateixa ciutat.

Una generositat com aquesta mereix esser saludada per tothom ab gran consideració, y per nosaltres mes en quant es una mostra dels fruyts que produheix l'amor a la patria xica.

Los companys de la associació felibrenca, dita *Escola de la Mar*, a la que pertanyia En Moricelly, en sa

darrera sessió l'havia nombrat sota-cabiscou, y ha corregut la noticia de que 'l riquissim felibre ha llegat a la *Escola* cent mil franchs. Si 's confirma la noya, caldria plányers de no haverlo nombrat sobre-cabiscou.

La Societat Arqueològica de Beziés, en son Certámen d'enguany ha atorgat lo «Brot d'olivera d'argent» a En Maurici Joret per son *Tros d'idilo*; una medalla a Mossen E. Imbert per sa composició *A Mario-Antoni*, y una altra a En F. Goulard per sa *Garisou de Margarido*.

En lo sopar de la *Brandado*, novella societat regional creada a París, fou llegida ab gran aplauso una carta en aflamat provençal que hi envia N' Anfós Daudet, lo famós novelista.

Los dies 9 y 10 d'aquest mes, la *Associació Catalanista* de Reus celebrá sa anunciada excursió a Santes Creus, assistinthi un bon nombre de socis.

A les tres de la tarda del diumenge passat ab nombrosa y lluhida concurrencia tingué efecte lo repartiment de premis del Certámen del «Centre Moral y Congregació de Sant Lluís Gonçaga de la parroquia de Sant Francisco de Paula.» Fou presidit l'acte per lo Conciliari de la propia associació Rvnt. D. Modest Rissech; llegí lo discurs d'obertura lo president del mateix Centre Dr. D. Delfi Donadiu, versant sobre la influencia del Catolicisme baix lo punt de vista moral, intelectual y artístich; y lo veredict dels jurats de les diferentes seccions, lo Secretari de la Literaria, don Jaume Serra y Dachs.

Resultaren premiats en la secció de virtut y moral D. Pere Morera, D. Antoni Ponsa y D. Joseph Parera, y obtingué un accésit D. Jaume Casanovas.

En la secció de Literatura y Art Dramàtic, D. Joaquim Albanell per una comedia «Les calses de vellut» y D. Joan Manubens Vidal per son drama *Dos fills*, del que 'n llegí un fragment lo soci Sr. Seigi. D. Francisco Pradell obtingué un accésit per un monòlech, *Los héroes del Bruch*.

Successivament foren premiats D. Emili Vilanova per son quadro de costums «Sant Antoni de Padua» que llegí magistralment lo Sr. Blanch; ab accésit, don Francesch Ubach y Vinyeta per son quadret *Per Santa Creu* llegit per lo soci Sr. Font, y D. Jaume Boloix per son treball *Cuadret del camp* que llegí son propi autor. Lo citat Sr. Ubach y Vinyeta obtingué lo premi dels Goigs de la piadosa Imatge del Sant Christ, etc.

Los premis de lectura d'un fragment del poema *La Atlántida* y del monòlech premiat, foren adjudicats respectivament a D. Miquel Senestevé y al Rvnt. don Emili Roca.

En la secció musical obtingueren premi, los senyors

García Muni de Valencia per son Chor á veus soles, *Los Coralers*, D. Francisco Brunet per son quarteto *Resignació* y accéssits per los quartetos *Meditació* y «Jesús Infant» lo professor de la banda municipal senyor Monistrol y lo citat Sr. Brunet. En la mateixa secció fou premiat nostre estimat col·laborador D. Ramón N. Comas per una *Biografia del Mestre compositor En Ramón Vilanova*.

Los premis que s' adjudicaren corresponents á la *Secció Artística*, foren concedits á D. Antoni Ribó per un *Projecte de diploma*, per un baix relleu de *Sant Francisco de Paula*, á D. Miquel Dalmau y l' accéssit á D. Joseph Soler Forcada; al ja citat Sr. Ribó per son *Projecte de Timbre* y sobre lo mateix, accéssit á don Joseph Maria Comas. Lo d' un bust en relleu de S. S. Lleó XIII correspongué á D. Joseph Reverter y lo de pintura á D. Segimón Ribó.

Les composicions premiades foren executades per un quarteto de distingits professors. En los intermedis la banda de Sant Joan de Deu tocá escullides peces.

Acabá l' acte ab un discurs de gracies que llegí lo Sr. Conciliari essentne aplaudit com ho havien sigut anteriorment lo discurs presidencial, la memoria del Secretari, los autors premiats, los lectors y los executants.

Queda inaugurada una esposició artística en lo mateix local del Centre hon s' havia celebrat la predita solemnitat; en la qual hi figuren obres de pintura, escultura y dibuix suscrites per acreditades firmes. Estará oberta durant tot aquest mes celebrantse ab tal motiu varies festes y vetllades.

La *Lliga Regional* de Mauresa está organisant un certámen literari, que s' celebrarà lo dia de la festa major d' aquella població.

En contestació al telégrama, que segons diguerem en lo número anterior, se havia enviat després de la conferencia de D. Manel Folguera, la *Lliga de Catalunya* ha rebut lo següent despaig telegràfic: «Comissió ferro-carrils agraheix auxili ofert, y tindrà presents les aspiracions de la *Lliga*, pera armonisar los interessos de les companyies ab los generals del pays.—*President*, Borrell.»

Lo Consell del *Centre Catalá* de Sant Pol de Mar, ha quedat constituït en la següent forma: *President*, don Joseph Castells y Prats; *Vice-president*, D. Joseph Balari; *Secretari*, D. Joan Gispert; *Secretari-comptador*, D. Magí Paulis; *Tresorer*, D. Benet Permanyer; *Vocals*, D. Llorens Carreras y D. Jaume Pujol y Rovira.

Escriuen á *La Renaixensa* desde l' Bruch, referintse á les festes celebrades en commemoració de la batalla del 6 de Juny de 1808:

«Lo sermó, espontáneament y ab tot carinyo patriòtic, s' encarregá de ferlo l' molt digne Rector de aquesta, doctor don Ramón Garriga, lo qual ab fácil paraula y arrebatadora eloqüencia, prenent per tema l' versicle del salm de Davit que diu: *Repasseu lo testament de vostres passats*, prová, que la causa primordial y verdader esperit ab que s' portá á cap aquella felíc y gloriosa jornada del 6 de Juny de 1808, no fou altre, que l' esperit de Deu y l' esperit de Patria, lema sagrat de nostra renaxensa *Pro aris et focis*, lo que feu alçar nostres avis á defensar les seves llars. Lo sermó agradá molt y fou una nota catalanista de primera força de la que ne sentim grat y n' felicítam coralment desde aquest lloch al doctor Garriga.»

Retallám de *La Costa de Llevant*:

«*Diplomes de honor*.—En la sala de llegir del *Centre Catalá* (de Sant Pol de Mar), están esposats los tres que l' Consell d' aquesta societat, ha atorgat á favor de D. Francisco X. Tobella com á *President honorari*, y de D. Emili Tarré y D. Joseph Ricart y Giralt com á *socis honoraris* respectivament.

Los espressats diplomes, están estesos en pergami y son deguts á la ploma del reputat calígrafo D. Francisco Flos y Calcat, ab lo que n' hi ha prou pera saber si l' treball serà de gust, puix que al Sr. Flos, no hi ha qui l' aventatge en aquesta mena de treballs.»

Segona Exposició General de Belles Arts.

PINTURA ESPANYOLA

Paisatges y Marines.—L' estudi y la observació directa de la naturalesa y lo seu trasllat ràpit y franch damunt la tela son la característica de la pintura actual, al ayre lliure. Los paisatges ó marines de composició obligada ja no s' estilen, ni sumen; lo que no se veu no s' pinta. Ara, l' esperit y la sinceritat informen les obres, no lo càlcul ni l' engany; los ulls treballen fi, no pas la imaginació. Aquesta es la regla, casi dogmática, sobre la que han assentat sa reputació los grans pintors de la naturalesa, inglesos y francesos, que iniciaren lo cult exclusivista á la bellesa veritat. Avuy, quants especialistes cultiven lo género van darrera d' ells no per servilisme plagiari, més sí perque comprenen que dintre lo seu camp, vastíssim y plenament estétich, qualsevulga llibertat ó intenció ó forma nova hi son possibles y apreciades. Perque hi caben y perque procedexen de aquell fonament, per filiació més ó menys directe, naxen tants grups, tantes tendencies y originalitats; se fan provatures y

evolucions que ara s' dexten, ara se perfeccionen; y perque acusen dit mateix fonament s' accepten los medis passatgers ó de temporada que adopten los autors pera expressar y exteriorisar ses impresions. En conseqüencia aquestes manifestacions gráfiques y conscients de la realitat s' aparexen, varien y multipliquen segons lo temperament, caràcter, sensibilitat y maneres del artista, y d' aquí que molts desconfien de la marxa, que 'n dirém incoherent, de la pintura actual. Nosaltres, en mitg d' aquest bati-bull, hi trobám més de bó que de convencional y al costat de lo útil lo innecessari, més estám conformes ab lo que han repetit moltes autoritats de la critica. De tots los moviments, evolucions y producció artística del actual moment històric, creuen, en essència, que no 'n quedarà, positivament triomfant, més que lo renaxement del paysatge.

Mes, dexamnos de generalitats, que afecten principalment á la pintura ultra pirenyca, y aném al cas d' avuy, que 'ns toca de més aprop:

Aquí es un fet la influencia del *olotisme* sobre los pintors de nostra naturalesa, mes aquesta influencia, benéfica, que sempre hem entrevist, avuy es més estrangera y per lo tant varia mes segons lo sentiment personal, educació ó aficions artístiques dels autors. Uns senten predilecció per los conjunts grandiosos y los efectes imponents de les masses; altres per los conjunts més íntims que avaloren cent detalls; qui veu preferentment lo estètic, qui lo que 's mou; aquest busca la placides, la melancolia; aquell los aspectes animats y riallers; uns s' enamoren de les visions amplies, sense termes, animades de si mateixes; y altres dels reconets é interiors humils, ahon l' ayre y la llum treballen l' interès, lo sentiment ó la poesia; quants fixen, no més, los efectes fugitius d' una hora, d' un moment, d' una atmósfera, d' una llum determinades y quants apunten tan sols una nota, un acort, una armonia, ó inicien un fragment melòdic de color.

Tot açó ha rebut l' impuls, y viu mercès al realisme, y tot açó te representació, encara que escasa, en lo grupo de paysatges y marines de la nostra esposició.

Davant de totes vá *Sant Llorens de Munt* d' En Joaquim Vancells; paysatge espayós al que donen cert misteri les boyres arrapadisses que s' hi veuen. Allí batega l' instint poemàtic d' un gran bucòlich. Segueix després *Poesia d' iver* del mestre Vayreda; obra tranquila y entonada á la que escau, com l' anell al dit, lo remat de moltons que pasturen acoblats. En Guignard ha dit que lo paysatge ab besties es una deu inestroncable pel pintor y potser la font d' emocions artístiques més elevades, y En Vayreda es dels que defensa millor tal afirmació. Continúa després En Meifren ab *Gent de terra*, y arriba finalment, més impresionista que cap, axecant bandera entre nosaltres, En Dario Regoyos. Sos quadros descubren una personalitat que sent, construeix y pinta d' una ma-

nera estranya, mes que á ningú repugna perque resulta tan ferma com sobria y justa. *Al mes de Maria*, *Sortida de Missa ab Sirocco* y *Carrer de Londres* son tres efectes obtinguts ab una simplicitat de dibuix de color y de factura casi primitives, y no per lo primitives menys vigoroses ni palpitants.

Per un camí ben diferent resulta viu y construït lo *Paysatge de pluja* d' En Sanchez Perier. Aquells efectes són trets per medi de topos ó llapissades grasses de pintura y aquest per medi de finors y detalls. Te ademés una suavitat de tons esquisida y calitat, que se troba principalment, en l' ayre ben humit, y en la terra y les herbes que, espremudes, regalarien. Pochs estudis de paysatge fan companyia á la manera pulcra d' En Sanchez Perier: los d' En Garcia Rodriguez y d' En Gil Gallangos resulten prims y enfarinats; únicament la *Primavera* d' En Gasteton y *Al caure les fulles* d' En Matheu Balasch s' hi acosten de la vora. En cambi, fan colla los qui per estudiar se 'n van al bulto, á la dificultat, directe y espontáneament. Com á mostra citarem En Nunell, En Galwey y En Domenge que han trobat la nota especial d' una hora, que la gent endevina sense necessitat de llegirla escrita al peu del quadro, com ara fan á Paris, uns interiors d' En Soler de les Casas y d' En Benlliure Gil ab gradacions de llum y ayre ben vistes; les impressions grises y velades d' En Planells; les impresions daurades, vivrants, y fidelíssimes d' En Batlle Amell, que promet ser un lluminista de primera força; y una apuntació fresca, d' un camp de fajol, d' En Marqués, que 'ns ha recordat lo seu bon temps.

Los marinistes han dextat ben-lliure lo pas á *Gent de Mar* d' En Eliseo Meifren, y casi assegurariám que si alguns s' haguessen atrevit á ferli companyia no li haurien pas fet sombra. La matexa facilitat y retentiva de l' autor perjudica sovint l' efecte dels seus quadros, que son notes similars, primetes, pintades casi al descuyt. Mes avuy ha refrenat y, mes atent y observador que may, nos ha fet sentir un concertant piano y afinadíssim, de mitges tintes, nos ha dit en forma resolta y enérgica una veritat que no te volta de full.

Fora de *Gent de mar* hem vist de notable *Bona Pesca* d' En Joan Baxas á qui creyem capaç de ferho millor; *Recorts del Rebaix* d' En Ramon Riu, bastant sentit é intencionat; les platges, ahon cau lo sol aplomat y abrusador, d' En Batlle Amell; l' estudi de gola de fosch, d' En Quer y... acabat amen Jesus.

Pintura decorativa. Algunes imitacions de tapisos gens afortunades, y les flors, les fruytes, les aus y los grupos de *bibelots* de sempre, que firmen, com es costum, En Mirabent, En Dapousa, En Tolosa, En Ricardo Martí, En Miró, En Garcia, Na Emilia Coranty de Guasch y alguns aficionats ó aficionades.

Aquareles y aguazes. Poques y manses ó dolentes.

Pastels. Encara mes poch: lo *Maig*, d' En Joseph Pascó, es l' únich á mencionar.

DIBUIX Y GRAVAT

Si no fos per los paysatges, robustos, trassats al carbó per En Jaume Pahissa; per los estudis al llapis de lo Armet; per los dibuxos ornamentals y elegants de la flora indígena d' En Xumetra y per les ilustracions á la pluma d' En Pellicer, sempre escayents, y les d' En Urrabieta Vierge, fàcils, animades y picaresques; la secció espanyola de dibuxos semblaria una d' aquelles esposicions que, pera mostrar l' adelanto dels alumnos, arreglen los colegis á fi de curs.

Com á gravats, les copíes de quadros fetes per En Joseph Sadurni y los aygua-forts d' En Ricardo de los Rios fan callar tot lo demés.

ESCENOGRAFIA

Pensám que cap dels escenógrafos nostres ha faltat á la cita, però també creyém que no han fet cap treball espres ni extraordinari que honrés la secció. Aquesta es un assaig que, una altra vegada, mereix mes importancia y major desenrotllo. Lo poch inèdit que hi hem vist no sobrepuja á lo que tenim costum de veure. Si la gent no sabés que en aquesta especialitat som los primers d' Espanya, per les mostres esposades no se'n faria pas càrrech, ni se'n convenceria. Conste, però, que val la pena de passar los ulls per aquelles instalacions, entre les que vos interessará poderosamente la que ha fet de escenografia retrospectiva, tant del pays com forastera, lo mestre de tots y coleccionador devot y entusiasta, senyor Soler y Roviroa.

J. C Y R.

LO REGIONALISME EN LA PREMPSA

COSES ASSENYALADES

—SETMANARI CATALÁ. Manresa, 7 de juny: *Acció del Bruch*, pel General D. Joseph Gomez de Arceche.

14 de juny: *Efectes del Centralisme*. Transcrit de *La Renaixensa*.

—Lo GERONÉS. Girona, 9 de juny: *Discussions necessaries*, per D. Joseph Cortils y Vieta; article, transcrit de *La Costa de Llevant*, encaminat á demostrar les diferencies que existexen entre 'ls regionalistes y 'ls carlins.—*Regionalisme á l' Estranger*; continuació del procés de Klausenburg; estret de nostre setmanari.

—Lo Poble á Balaguer.

—DIARIO DE BARCELONA. Barcelona, 9 de juny: *¿Nuestro Derecho?* per D. J. Maragall. Article en que, tractant del darrer opúscol publicat per D. Francisco Romani y Puigdemolas, senta lo dilema, de que si 'ls catalans tenim una personalitat nacional prou diferenciada y enèrgica, devém reivindicarla; y si nostre intent ha de fracassar ó no 'ns sentim ab coratge pera

empèndrel, aleshores devém acceptar de plé y franca ment totes les unitats, salvant si 's vol alguna especialitat particular que tingám.

—Lo TEATRO REGIONAL. Barcelona, 9 de juny: *Frederich Mistral*, per J. S.—*Segon Congrés*, per J. S.

—EL BERGADÁN. Berga, 9 de juny: *Efemérides Catalanes*, per D. Ramón N. Comas. Transcrites de *LA VEU DE CATALUNYA*.

—LA RENAIXENSA. Barcelona, 9 de juny: *Lo Códich Civil y 'l Dret Catalá*, per D. Lluís Durán y Ventosa.

10 de juny: *Lo Caciquisme*. Traduhit de *El Alcance de Santiago de Galicia*.

—Lo CATALANISTA. Sabadell, 10 de juny: *Crisis ferroviaria*.—*Causas*.—*Remey*s.—*Conferencia donada en la «Lliga de Catalunya» per l' enginyer industrial don Manel Folguera y Durán*.

—L' OLOTÍ. Olot, 10 de juny: *La Tercera Assambla Catalanista de Balaguer segons «La Veu del Montserrat»*.

—LA COMARCA DEL NOYA. Sant Sadurni de Noya, 10 de Juny: *Les bandes dels regidors*, per D. Jaume Ramón.

—LA COSTA DE LLEVANT. Canet de Mar, 10 de juny: *Una visita*. Noticia de la feta á D. Justí Pepratx per diferents regionalistes de aquella comarca.

—LAS CUATRE BARRAS. Vilafranca del Panadés, 10 de Juny: *Concurs regionalista del Centre Catalá de Sabadell*.

—EL POPULAR. Cervera, 10 de juny: *Emérides Catalanes*, per D. Ramón N. Comas. Reproduhides de nostre Setmanari.

—Lo SOMATENT. Reus, 12 de juny: *Regionalisme á lo Estranger. Procés de Klausenburg*. Transcrit de *LA VEU DE CATALUNYA*.

13 de juny: *Excursió á Santas Creus (Recorts é Impressions)*, per D. Anton Marca.

14 de juny: *Lo Caciquisme*. Traduhit de *El Alcance de Santiago de Compostela*.

15 de juny: *Uniformisme y particularisme*, per don N. Verdager y Callis. Reproduhit de nostre Setmanari.

—EL DIARIO CATALÁN. Barcelona, 13 de juny: *Lo de Navarra*. Copiat de *El Fuerista*.

REGIONALISME

Segona part.

§ I

PATRIOTISME

Lo patriotisme es la principal ventatja del regionalisme.—

Origen del amor.—La societat y l' Estat en los pobles reduhits.—Graus diferents de patriotisme.—L' amor del home dintre les grans aglomeracions.—Relació entre los membres de un Estat petit.—L' Estat gran ni 's veu ni 's

toca.—Quan més petita es la patria més intens es lo amor.

Una de les principals ventatges que té lo regionalisme, es lo fer sentir ab intensitat á tots los ciutadans l' amor á la Patria, y l' afecte d' aquest, açó es, la identificació dels ciutadans ab tot lo que es propi d' ells, tant si s' tracta de institucions, lleys, etc. com de millores y altres medis de benestar material.

L' amor, naix de la freqüentació de la cosa, de la antiguetat d' ella, puix considerant l' home ab gran veritat que la familia, que la regió, es un ser moral, una persona verdadera; que ja existia abans de que ell nasqués y que continuarà després de sa mort, si la llei ó institució governa ja als seus passats y espera que governarà també á sos successors, la aymará ab entranable ternura, la respectará com á cosa divina, y, en defensa d' ella, estarà resolt á morir, puix ab rahó creu més necessaria la existència de aquella llei que no pas la de la sua propia persona (1).

En los pobles reduhits, la societat y l' Estat estan tan intimament enllaçats que fins arriben á confondre's y á formar un sol tot, de modo que l' Estat no pot rebre lo més feble ultratge sens que la societat no l' senta, un benefici de que la societat no partitipe. Axis es que la societat està sempre disposada á treure l' Estat de tot compromís y sacrificar sos tresors y fins la sanch, si convé, per ell; de manera que podem dir que la societat viu de la vida del Estat, y l' Estat viu de la vida de la societat. Al contrari de lo que succeheix en los grans Estats centralisadors ahon l' Estat sembla del tot indiferent á la matexa nació.

Al parlar del regionalisme hem dit que l' sentiment del patriotisme, com tots los humans, se mou dintre un cercol, en qual centre està l' individu que l' experimenta, y vá perdent en força lo que guanya en estensió, de manera que quant més reduhit siga l' esmentat cercle més intens será l' amor.

Dintre de les grans aglomeracions, cada hú estima més á sa familia que al poble; més al poble que á la comarca; molt, moltíssim més á la comarca que á l' Estat. A la familia la estima perquè es sa propia sanch; al poble perquè hi té los parents, les amistats, les conexenses; á la comarca perquè la veu y la toca y està en relació constant ab molts dels qui en ella viuen. (2)

La familia, lo poble, la comarca, son agrupacions naturals, quals individus components se presten serveys mútuus y tenen interessos reals

y efectius comuns. La vila viu directament del camp comarcá, axis com lo camp viu de la vila.

Lo Estat gran es una agrupació artificial que no s' veu ni s' toca. Se necessita fer un gran esforç de imaginació pera persuadirse de que Andalusia ó Extremadura formen una sola patria ab Catalunya. No ns conexem los de aquí ab los de allá, y raríssimament ve l' cas de que pogam prestarlos serveys mútuus. Les aspiracions que ells tenen no ns commouen, ni á ells les nostres. Es que estan massa separats pera que l' sentiment de patriotisme hi arribe ab intensitat. La distancia li fa perdre quasi tota la força, segons lo que més enrera hem dit.

Ab tot lo pual se veu ben clar les ventatges que ha de reportar lo regionalisme al Estat, puix augmentant l' amor á la patria quant més petita siga aqueixa, si l' Estat estés format per una munió de patries petites, tindria més segura la seva independència, com veurém ab la historia en la má en la segona part, perquè los ciutadans de cada una de les petites patries estant identificats ab tot lo que es propi d' ells sempre s' troben disposats á defensarla en tots los moments y circumstancies.

N. FONT SAGÜÉ.

DIETARI DEL PRINCIPAT

Dia 8.

Han sigut nombrats: catedràtic de Farmacia práctica d' aquesta Universitat, D. Benet Torá, y de Matemàtiques d' aquest Institut, D. Joseph Maria Bartrina.

Arriba á aquesta ciutat, de roturn del Monestir de Montserrat, la peregrinació del Bisbat de Girona.

A la tarde del dia anterior, se celebra en Igualada la cerimonia de posar la primera pedra del projectat edifici per escolés municipals.

En lo palau episcopal de nostra ciutat, se celebra una important reunió presidida pel M. I. Sr. Vicari General de la diócesis, ab objeete de constituir la Junta Diocesana del Congrés Católic espanyol, que deurá celebrarse á Tarragona, dintre de la primera quinzena del vinent Octubre. Constituexen la esmentada Junta, D. Manel Durán y Bas, *president*; M. I. Sr. Dr. D. Ricard Cortés, *vice-president*; D. Magi Fàbrega, *tresorer*; don Delfi Donadiu, *secretari* y D. Joseph Estanyol, *vice-secretari*; figuranhi ademés com á vocals, los canonges Drs. Ribera y Almera, set catedràtics de nostra Uni-

(1) Torras y Bages. *La Tradició Catalana*.

(2) Almirall. *Lo Catalanisme*.

versitat y diferents eclesiàstichs y personatges distingits en les lletres, ciències, arts, industria y comerç.

Dia 9.

Lo Jurat de nostra Exposició general de Belles Arts, se reuneix al objecte de donar com veredict sobre les obres dignes d'ésser premiades. Lo premi de S. M. la Reyna Regent se concedeix a *La ferreria* de D. Eluis Graner; lo de S. A. la infanta Isabel, a *Primers frets* de D. Miguel Blay; y lo de la Academia provincial de Belles Arts a *Proyecto de font* de D. Felip Mario López.

Dia 10.

Se celebra a Molins de Rey, un molt important *meeting* contra 'ls tractats de comerç en projecte. Se calcula la concurrencia superior en dues mil persones, havent regnat en l'acte lo major entusiasme.

En la Sala Toront de Sant Feliu de Guixols, té lloch un concorregut *meeting* pera tractar de la crisis de la industria surera y pera demanar una resolució respecte als tractats, abans de que s'acabe la actual legislatura, organisantse després una manifestació d'unes 7.000 persones que s' dirigiren a la Casa de la Vila, ahon foren rebuts ab gran deferencia pel Sr. Alcalde, qui 'ls assegurà que transmetria sa petició al govern, fent vots pera la prompte desaparició del estat critic que atravesa una industria, com la surera, tan important y tan catalana.

Lo Vice-president de la *Lliga de Productors del Principat de Catalunya*, demanà torn pera parlar en la expressada reunió, essentli negat.

Ha sigut nomenat President de la Audiencia territorial de Catalunya, D. Joseph Rodriguez y Roda.

En la sala Reyna Regent de nostre Palau de Belles Arts, se celebra la festa de repartiment de recompenses als espositors premiats en los dos concursos de rams y flors tallades, darrerament organisats.

Diuen de Tarragona, que en molts punts d'aquella comarca, los sembrats presenten molt bon aspecte, per lo que aviat se començarà la sega, que promet una abundant cullita.

Arriba a aquesta capital l'almirall Saldanha de Gama, un dels capdills de la insurrecció brasilenya.

S'inaugura l'iluminació eléctrica del passeig de Pere III, en la ciutat de Manresa.

En sessió tinguda aquest dia per la Junta de Defensa de Lleyda, se dona compte d'haverse rebut noves favorables respecte a la desitjada modificació del real

decret de 10 de Març de 1892, relatiu al ferrocarril del Noguera-Pallaresa. Sembla que 'l Govern se troba disposat a complaure aquelles comarques y s'espera una prompte resolució d'aquest incident.

Dia 11.

Llegim en *L'Oloti* del dia 10:

«La companyia d'electricitat dels senyors Agustí y Cufí, ha inaugurat son servey donant la llum a sos abonats.»

Dia 12.

Tornen de Madrid, los Srs. Vivó y Travé, comissionats per l'Ajuntament de Barcelona, pera gestionar la resolució de diferents assumptos y principalment pera obtindre la aprovació de les noves tarifes de consums. Diuen que se 'ls ha concedit lo que van anar a demanar.

Ab l'objecte de constituhir un sindicat pera estudiar la unificació del Deute municipal, y fer proposicions al Ajuntament, celebren una reunió, 'l director gerent de la sucursal del *Crédit Lyonnais* en aquesta plaça, Mr. Eugene Karminski, 'l banquer D. Manel Girona, y un representant de varis opulents comerciants que desitgen interessar en dita operació de crèdit.

Nostra Diputació Provincial acorda donar una subvenció de 1500 pessetes, a cinch treballadors del camp, pera que vagen al Mitjorn de França a aprendre les practiques del conreu de les vinyes.

Dia 13.

Se declaren en vaga cent torners mecànichs de Sant Feliu de Torelló. Se creu que aviat acabarà aquest conflicte.

En la Seu d'Urgell han començat los treballs pera instalar l'iluminació eléctrica.

Dia 14.

La Diputació Provincial de Barcelona ha concedit una subvenció de trenta mil pessetes als Ajuntaments de Masies de Voltregà, Sant Hipòlit y Manlleu, pera construir un pont sobre 'l Ter, en lo camí que comunica a les dues darreres poblacions.

Comença a Tortosa la construcció del pont particular pera travessar la corrent del Ebre.

En nostre Palau de Belles Arts, se celebra lo concert d'honor dedicat a Barcelona pel eminent organiste francès Mr. Gigout. Son *Himne a França*, que deurà estrenarse quan Mr. Carnot visite l'Exposició de Lyon, fou motiu d'una entusiasta ovació, essent també calurosament aplaudida una improvisació inspirada en cansons populars de Catalunya, qu' executà l'esmen-

tat compositor. L' Ajuntament d' aquesta ciutat li feu present d' una rica batuta de marfil y or, y diferents admiradors l' obsequiaren ab un artístich pergamí.

Dia 15.

En lo Teatre de Novetats d' aquesta capital, se celebra un *meeting* organiat pel Sindicat dels Gremis de Barcelona, al objecte de protestar contra les patents imposades pera la venda de liquits espirituosos.

Hi assistexen unes 2,500 persones, acordantse demanar la abolició de les patents y oposarse per tots los medis legals á que siga un fet la substitució d' aquell nou impost per un recárrech sobre la contribució industrial.

LLIBRES REBUTS

Noticia histórica de las dos santas espinas de la Corona de Jesucrist que 's veneran en la Iglesia parroquial de la vila de Sampedor, per lo Dr. Anton Vila y Sala, prevere de dita vila y arxiver municipal de la mateixa. Ab llicencia de la Autoritat eclesiástica. BARCELONA. Tipografia Católica, carrer del Pi, 5.—1894.

Mossen Anton Vila pertany á la colla de seminaristes de Vich que fan ara uns dotze ó tretze anys iniciaren coratjosament la reacció del bon sentit contra 'ls desgavells introduhits en aquell tan ben reputat viver d' escelents sacerdots per la passió política disfressada de zel religiós. Lo govern sabi y prudent del allavors nou bisbe de aquella diócesis l' actualment insigne doctor Morgades, determinaren per reflexió aquest desvetllament que començá á manifestarse en mitja dotzena escassa d' estudiants. Plens d' entrebanchs y de penalitats, no pas xiques, foren los primers passos del insigne Morgades en lo govern de la Seu vigatana. D' uns y altres participá en gran la petita colla que tirava per los nous y millors camins. Ells eren lo sach dels colps dels condexebles exaltats d' abdues bandes, y també del enuig d' alguns professors mal aconcellats. No obstant, la petita colla era indomable, perquè avançava sots lo guiatge de dos ideals inspiradors dels entusiasmes mes fermes: Deu y la Patria. Tots los ardors que [malaguanyats! los demás empleaven en la lluyta corruptora de passionotes politiques, motiu de descrédit de professors y estudiants, malabarany dolorós de grans esforços, y de vegades tristíssim escándol dels senzills cristians, los dedicaren aquells á treballar per la pura y santa bandera de Deu y Catalunya. ¡No 'n toparen poques de contradiccions! mes l' esperit sanador del nou Bisbe que cada día s' anava infiltrant en lo cos malalt y febrós d' aquell Seminari, la constancia d' aquests que podriam dir sos primers fidels, l' acompliment de successos desenganyadors ja previstos per lo recte sentit, y, per damunt de tot, la ajuda de Deu, donaren lo triomf á la nova bandera, y de llavors ençá lo Seminari vigatá reprengué la via de

honor que enclóu casi tota sa historia, y torná á ésser lo módelo dels seminaris de la iglesia espanyola, de ahon son sortits teólechs y filosops de gran volada, y les primeres reputacions literaries de la terra.

Aquests precedents determinen la manera de desplegarse 'l talent innegable de Mossen Vila. Acabats sos estudis, ungit ministre del bon Deu, se n' aná, seguint les ordes del Sr. Bisbe cap á Sampedor, sa vila nadiua, y allá compleix ab zel de tot lo poble estimat ses obligacions sacerdotals, y dedica les hores escasses que 'l sant ministeri li dexe vagaroses en anar treballant per la bandera primitiva: *Deu y Catalunya*. La millor prova d' açó que dihem se troba evident en los títols de les dues obres que ha donat á la estampa *Lo timbal del Bruch*, investigació histórica pera determinar qui fou lo célebre timbaler, y *Las Santas Espinas*, esposició de noticies sobre la historia de les que venera la vila de Sampedor. Escrivint sempre en nostra llengua catalana, y treballant sense repós pera fer recuperar á la gent de sa estimada vila la conciencia del seu passat y 'l sentiment de sos devers religiosos y patriótics, confirma ab datos, sempre millors que tot elogi, que es un escelent treballador en la obra trascendental del Renaxement de Catalunya.

Del seu estudi sobre 'l timbaler del Bruch se 'n feren en l' informe que ohí y maná publicar la Real Academia de la Historia llohances que escusen aquí tot calificatiu.

Respecte de la segona, que ara acaba d' exir de les prempses, hem de dir que confirma, ab notables augments la convicció originada per la primera de que Mossen Vila ha sabut ben encertar la seva vocació literaria. Es veritat que en lo pertocant al capítol de com les dues santes Espines pervingueren á la sortada vila nos pesa quedarnos á les fosques, no trobantnos tan solament ab una d' aquelles garboses tradicions ab que 'ls pobles piadosos satisfieren son desitg de donar enlayrada explicació dels successos que la historia no esmenta; més, açó de banda, lo referent á la devoció y cult dels sampedorencs envers tan preciosos reliquies constituheix una monografia complerta y molt ben feta, que dona testimoni ensemps del valer y pietat de son jove autor, de la religiositat antiga de la vila del Plá de Bages, y del amor al bon Deu, y al poble nadiu de la familia dels Llisach, que han pagat la estampació d' aquest llibre, destinantse 'l producte á les obres de restauració del altar, ahon les santes Espines son estojades. Lo text d' aquest important llibret comença ab una poesia de Mossen Verdaguer, escrita espressament pera ferli com de proemi.

La reflexió que suggereix la lectura d' aquesta darrera obreta de Mossen Vila es que en ella ha demostrat una facilitat y un acert tals en lo recasseig d' arxiu y en lo maneig de documents, que 'l proclamen ja en aptitud d' escometre treballs de mes gros alé.—V